

Evropska
komisija

BELA KNJIGA O PRIHODNOSTI EVROPE

*Razmisleki in scenariji za
EU-27 do leta 2025*

Evropska komisija
COM(2017)2025, 1. marec 2017

Rue de la Loi / Wetstraat, 200
1040 Bruselj
+32 2 299 11 11

Predgovor

25. marca 2017 bodo voditeljice in voditelji 27 držav članic Evropske unije zbrani v Rimu, enotni v duhu miru in prijateljstva.

Že to dejstvo je samo po sebi dosežek, ki bi se mnogim pred 60 leti, ko je šest ustanovnih držav članic doseglo dogovor o Rimskih pogodbah, zdel nepredstavljiv.

Ob tej obletnici imamo v mislih vse tiste pred nami, katerih sanje o Evropi so postale resničnost. Zdaj je pravi čas, da s ponosom razmislimo o svojih dosežkih in se spomnimo na vrednote, ki nas povezujejo.

Vendar pa moramo v Rimu začeti tudi novo poglavje. Pred nami so pomembni izzivi, povezani z našo varnostjo, blaginjo naših ljudi in vlogo, ki jo bo Evropa morala igrati v svetu, v katerem se oblikuje čedalje več polov. Združena Evropa 27 držav članic mora svojo usodo vzeti v lastne roke in oblikovati vizijo svoje prihodnosti.

Bela knjiga je prispevek Evropske komisije k temu novemu poglavju evropskega projekta. Začeti želimo proces, v katerem bo Evropa začrtala svojo pot. Opredeliti želimo izzive in priložnosti, ki so pred nami, ter predstaviti načine, kako se lahko odločimo skupaj odzivati nanje.

Po široki razpravi po vsej Uniji v prihodnjih mesecih, vključno z Evropskim parlamentom, nacionalnimi parlamenti, lokalnimi in regionalnimi organi ter širšo civilno družbo, bom te ideje razvijal dalje in svoje osebne poglede o prihodnosti Evrope septembra letos predstavil v govoru o stanju v Uniji. Na tej podlagi bi lahko Evropski

svet prve sklepe sprejel do konca leta in določil smer ukrepanja, ki se bo začelo uvajati še pred volitvami v Evropski parlament leta 2019.

Ob izbiranju svoje poti naprej ne smemo pozabiti, da je Evropa vedno najboljša takrat, ko smo enotni, drzni in samozavestni v prepričanju, da lahko sooblikujemo svojo prihodnost.

Evropska unija je izboljšala naša življenja. Poskrbeti moramo, da bo izboljšala tudi življenja prihodnjih generacij.

A handwritten signature in blue ink, which appears to be 'Jean-Claude Juncker'. The signature is stylized and written in a cursive-like font.

Jean-Claude Juncker
1. marca 2017

‘Evropa ne bo nastala naenkrat ali v skladu z enim samim načrtom. Gradila se bo skozi konkretne dosežke, ki bodo najprej ustvarili dejansko solidarnost.’

Robert Schuman
9. maj 1950

Vsebina

PREDGOVOR PREDSEDNIKA EVROPSKE KOMISIJE	3
1. UVOD	6
2. GONILA PRIHODNOSTI EVROPE	8
3. PET SCENARIJEV ZA EVROPO DO LETA 2025	15
SCENARIJ 1: TAKO KOT DOSLEJ	16
SCENARIJ 2: SAMO ENOTNI TRG	18
SCENARIJ 3: TISTI, KI HOČEJO VEČ, STORIJO VEČ	20
SCENARIJ 4: STORITI MANJ, A UČINKOVITEJE	22
SCENARIJ 5: STORITI VELIKO VEČ SKUPAJ	24
4. POT NAPREJ	26
5. PRILOGI	
PROCES BELE KNJIGE	28
PET SCENARIJEV: PREGLED PO PODROČJIH	29

1. Uvod

Številnim generacijam je Evropa vedno pomenila prihodnost.

Vse se je začelo z vizijo Altiera Spinellija in Ernesta Rossija, političnih zapornikov fašističnega režima na otoku Ventotene med drugo svetovno vojno. V svojem manifestu *Za svobodno in združeno Evropo* sta predstavila podobo celine, kjer si zavezniki in nasprotniki pridejo naproti in preprečijo, da bi se „stari evropski nesmisli“ še kdaj ponovili.

Ventotene Manifesto

Po navdihu teh sanj o skupni miroljubni prihodnosti so ustanovne članice EU pred 60 leti stopile na edinstveno in velikopotezno pot evropske integracije. Dogovorile so se, da bodo medsebojne spore reševale za mizo, ne na bojišču. Uporabo oboroženih sil so zamenjale z vladavino prava. Pot k pridružitvi so odprle tudi drugim državam, s čimer so ponovno združile Evropo in jo okrepile.

Tako je po naši burni preteklosti zavladovalo 70-letno obdobje miru, 500 milijonov državljanov razširjene Unije pa zdaj svobodno živi v enem najuspešnejših gospodarstev na svetu. Podobe bitk v okopih in na bojiščih Verduna ter podobe celine, ki sta jo ločevala železna zavesa in berlinski zid, je nadomestila Unija, ki izstopa kot vzor miru in stabilnosti.

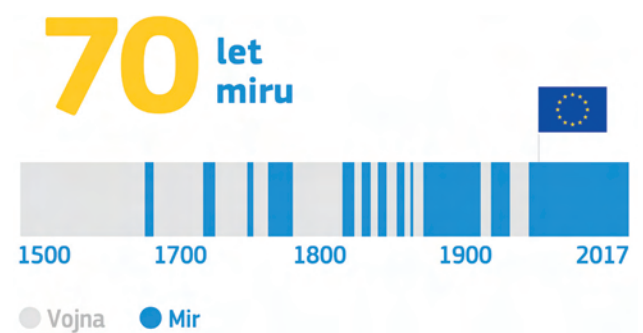
Žrtev preteklih generacij ne smemo nikoli pozabiti. Človeško dostojanstvo, svoboda in demokracija so težko prislužene vrednote, ki se jim ne smemo nikoli odreči. Čeprav se pomena miru dandanes ne zavedajo vsi Evropejci v enaki meri, kot so se ga zavedali naši starši ali stari starši, nas te temeljne vrednote še vedno povezujejo.

EU je zdaj prostor, ki nam na štirih milijonih kvadratnih kilometrov ponuja edinstveno raznolikost kultur, idej in tradicij, prostor, kjer tkemo trajne vezi z drugimi Evropejci ter lahko potujemo, študiramo in delamo onstran meja lastne države, ne da bi zamenjali valuto. Je prostor, kjer je vladavino železne pesti zamenjala vladavina prava in kjer o enakosti ne le razpravljamo, temveč se zanjo še naprej tudi borimo.

Kljub temu veliko Evropejcev meni, da je Unija preveč oddaljena od državljanov ali da se preveč vpleta v njihovo vsakdanje življenje. Drugi dvomijo o njeni dodani vrednosti in se sprašujejo, ali Evropa izboljšuje njihov življenjski standard. Veliko preveč pa jih meni, da EU ni izpolnila njihovih pričakovanj, saj se je s težavo spopadala z najhujšo finančno, gospodarsko in družbeno krizo v svoji povojni zgodovini.

Izzivom, s katerimi se sooča Evropa, še ni videti konca. Naše gospodarstvo okreva po svetovni finančni krizi, vendar se to povsod še ne občuti dovolj. Nekatero regije našega sosedsstva so nestabilne, kar je privedlo do največje begunske krize po drugi svetovni vojni. Naša mesta so pretresli teroristični napadi. V vzponu so nove svetovne velesile, medtem ko se stare soočajo z novo resničnostjo. In lani je ena od naših držav članic izglasovala, da bo Unijo zapustila.

Trenutne razmere niso nepremagljiva prepreka za prihodnost Evrope. Unija je pogosto rasla s krizami in slabimi začetki. Od Evropske obrambne skupnosti iz 50. let prejšnjega stoletja, ki ni ugledala luči sveta, pretresov deviznih tečajev v 70-ih pa vse do neuspešnih pristopov in negativnih referendumskih izidov v zadnjih desetletjih – Evropa je nenehno na razpotjih ter se vedno prilagodi in razvija naprej.

Vir: Evropska komisija

Samo v zadnjih 25 letih so Maastrichtska in Amsterdamska pogodba ter Pogodba iz Nice temeljito reformirale in preoblikovale Unijo, ki se je povečala za več kot dvakrat. Lizbonska pogodba in predhodna desetletna razprava o njej sta odprli novo poglavje evropske integracije s še neizkoriščenim potencialom.

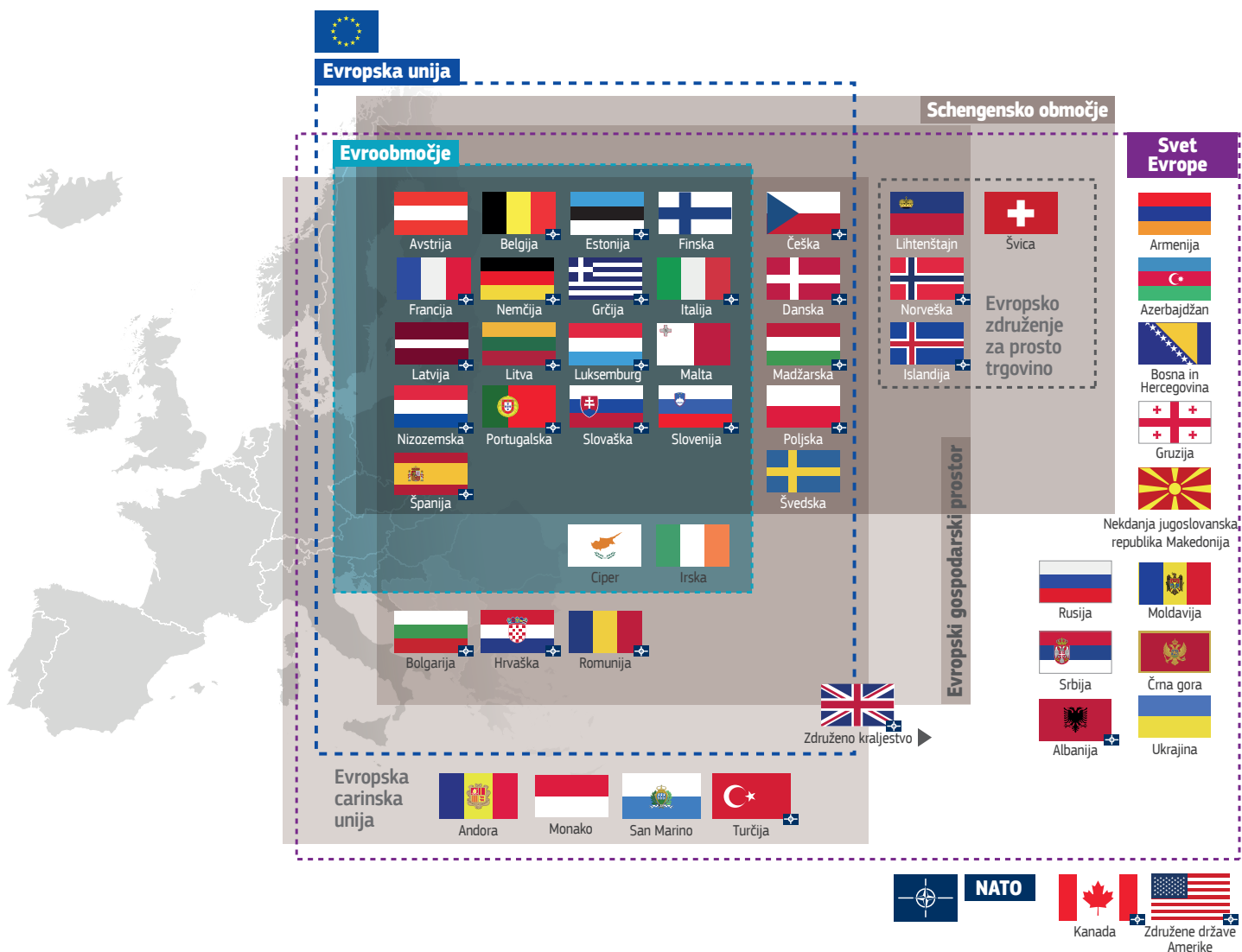
Tako kot predhodne generacije se tudi mi naloge, ki je pred nami, ne smemo lotiti z nostalgичnim ali kratkoročnim pristopom. Unija mora temeljiti na skupni perspektivi ter prepričanju, da smo vsi na boljšem, če smo povezani.

Ko se bo 27 voditeljev in voditeljic držav ali vlad srečalo v Rimu, da bi obeležili 60. obletnico našega skupnega projekta, se moramo ponovno zazreti v prihodnost.

V tej beli knjigi so predstavljena gibala za spremembe v naslednjem desetletju ter scenariji, ki opisujejo, kako bi se Evropa lahko razvila do leta 2025. S tem začnemo razpravo, ki naj bi pripomogla k osredotočenosti in iskanju odgovorov na staro vprašanje:

Kakšno prihodnost želimo zase, za svoje otroke in za Unijo?

Evropa danes

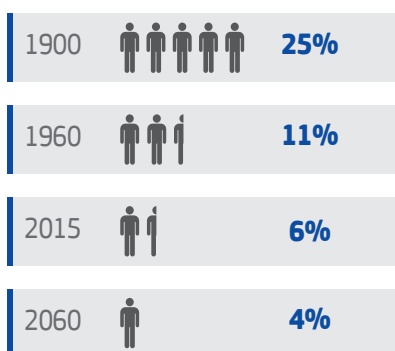
2. Gonila prihodnosti Evrope

SPREMINJAJOČA SE UNIJA V RAZVIJAJOČEM SE SVETU

Evropa je največji enotni trg z drugo najpogosteje uporabljano valuto na svetu. Je največja trgovinska velesila ter najpomembnejša donatorka razvojne in humanitarne pomoči. Evropa je prav tako med vodilnimi na področju inovacij, k čemur med drugim prispeva Obzorje 2020, največji mednarodni raziskovalni program na svetu. Diplomacija EU ima pomembno težo in prispeva k varnejšemu in bolj trajnostno usmerjenemu svetu, kar dokazujeta zgodovinski dogovor z Iranom o njegovem jedrskem programu in vodilna vloga, ki jo je imela EU pri Pariškem sporazumu o spremembah podnebja in sprejetju ciljev trajnostnega razvoja za leto 2030 s strani Združenih narodov. Ta vpliv dodatno krepi našo tesno sodelovanje z zvezo NATO in naša dejavna vloga v Svetu Evrope.

Evropa je privlačna za številne partnerje. V bližnji prihodnosti sicer niso predvideni novi pristopi k EU, vendar je že sam obet pristopa močno orodje za spodbujanje stabilnosti in varnosti ob naših mejah. EU dejavno sodeluje s sosedskimi državami tako na vzhodu kot tudi na jugu. Vloga Evrope kot pozitivne svetovne velesile je pomembnejša kot kadar koli prej, kar se odraža med drugim v okrepljenem partnerstvu z Ukrajino ter sodelovanju z afriškimi partnerskimi državami na številnih področjih.

Evropejci predstavljamo vedno manjši delež svetovnega prebivalstva

Vir: Oddelek za statistiko ZN in Eurostat

Dejstvo pa je, da se vloga Evrope v svetu zmanjšuje, medtem ko druge svetovne regije postajajo vedno pomembnejše. Leta 1900 smo Evropejci predstavljali približno 22 % svetovnega prebivalstva. Do leta 2060 se bo ta delež zmanjšal na manj kot 5 %, nobena od držav članic pa ne bo predstavljala več kot 1 % svetovnega prebivalstva.

Tudi gospodarska moč Evrope se bo po pričakovanih sorazmerno zmanjšala, saj se bo njen delež v svetovnem BDP do leta 2030 s približno 25 %, kolikor znaša danes, zmanjšal na precej manj kot 20 %. Zaradi hitro naraščajočega vpliva gospodarstev v vzponu je še bolj jasno, da mora Evropa nastopati enotno in ukrepati s skupno težo svojih posameznih delov.

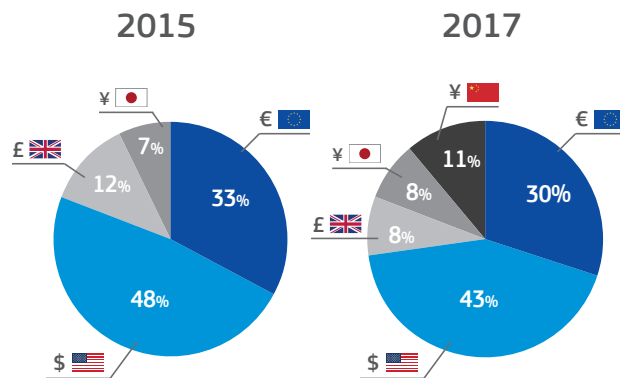
Krepitev vojaških enot na naših vzhodnih mejah, vojna in terorizem na Bližnjem vzhodu in v Afriki ter naraščajoča militarizacija po vsem svetu so jasen

Delež EU v svetovnem BDP se zmanjšuje

	2004	2015	
Združene države Amerike	28%	24%	↓
EU-27	26%	22%	↓
Japonska	11%	6%	↓
Združeno kraljestvo	5%	4%	↓
Kitajska	5%	15%	↑
Kanada	2%	2%	→
Mehika	2%	2%	→
Brazilija	<2%	2%	↑
Indija	<2%	3%	↑
Preostali svet	18%	21%	↑

Vir: Eurostat in Oddelek za statistiko ZN

Evro je zdaj svetovna valuta, vendar drugi akterji postajajo čedalje pomembnejši

Opomba: V grafu je prikazana nedavna sprememba košarice valut, ki jo Mednarodni denarni sklad uporablja kot referenco, t. i. „posebne pravice črpanja“.

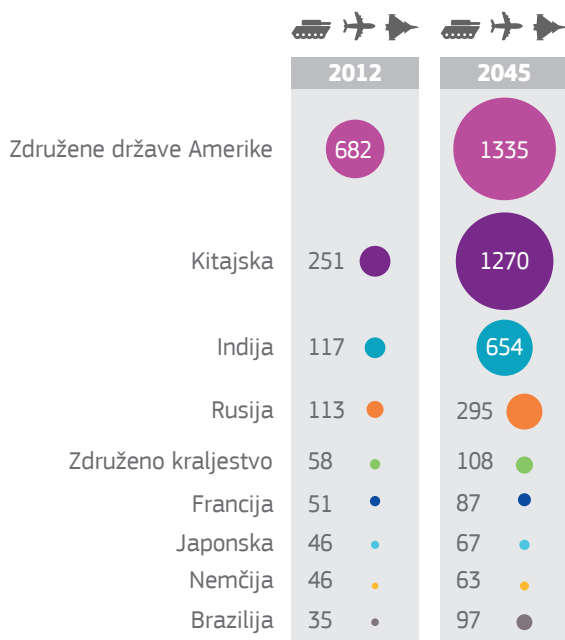
Vir: Mednarodni denarni sklad, podatki za 30. 11. 2015 oziroma 24. 2. 2017.

odraz vse bolj napetih globalnih razmer. Nikoli ni bilo pomembnejše, da razmislimo, kako bi lahko preprečili grožnje, ki zajemajo vse od obsežnih kibernetičnih napadov pa do bolj tradicionalnih oblik agresije, kako bi se lahko na njih odzvali in se proti njim zaščitili. Večini držav članic EU bo vojaško zaščito še naprej zagotavljala zveza NATO, vendar Evropa ne sme biti naivna in mora sama poskrbeti za svojo varnost. Ko

lahko sila nadvlada pravila, „mehka moč“ ne zadostuje več.

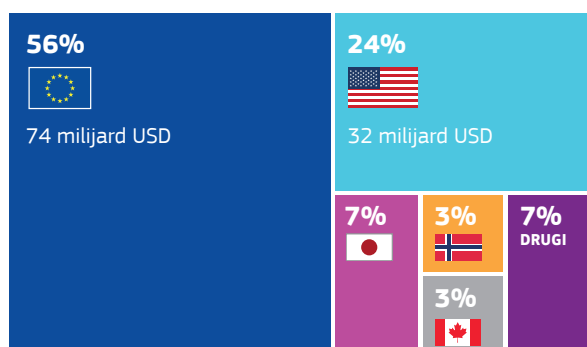
Čeprav svet še nikoli ni bil manjši in bolje povezan, ponoven porast izolacionizma vzbuja dvome glede prihodnosti mednarodne trgovine in večstranskih odnosov. Blaginja Evrope in naša sposobnost, da ohranimo svoje vrednote na svetovnem prizorišču, bosta tudi v prihodnje odvisni od naše odprtosti in močnih vezi s partnerskimi državami. Vendar pa bosta zavzemanje za prosto in napredno trgovino ter oblikovanje globalizacije na tak način, da bo koristila vsem, vedno večja izziva.

Do leta 2045 naj bi se odhodki za obrambo večine največjih porabnic na tem področju podvojili (v milijardah USD)

Vir: Združeno kraljestvo, Ministrstvo za obrambo: *Strategic Trends Programme: Global Strategic Trends – Out to 2045*

EU je največja donatorka razvojne in humanitarne pomoči (% skupno in v milijardah USD)

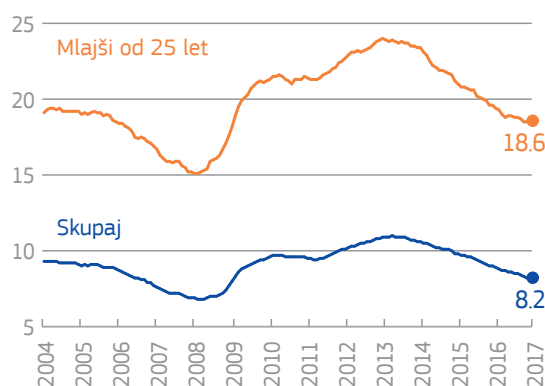
Vir: OECD, 2015, EU = EU in države članice

GLOBOKE SPREMEMBE GOSPODARSTVA IN DRUŽBE

Svetovna finančna in gospodarska kriza, ki se je začela leta 2008 v Združenih državah, je Evropo pretresla do njenih temeljev. Zahvaljujoč odločnim ukrepom je gospodarstvo EU zdaj spet postalo stabilnejše in brezposelnost je najnižja od začetka „velike recesije“. Vendar pa okrevanja ne občutijo vsi prebivalci in vse evropske regije enako. Reševanje posledic krize – od dolgotrajne brezposelnosti do visokega javnega in zasebnega dolga v številnih delih Evrope – ostaja nujna prednostna naloga.

Izziv je posebej pereč z vidika mlajših generacij. Prvič po drugi svetovni vojni se soočamo z resničnim tveganjem, da bodo generacije današnjih mladih odraslih slabše preskrbljene kot njihovi starši. Evropa si ne more privoščiti, da bi izgubila to najbolj izobraženo starostno skupino doslej, ter ne sme dopustiti, da generacijska neenakost zapečati njeno prihodnost.

Stopnja brezposelnosti v EU-28 se znižuje, a ostaja visoka

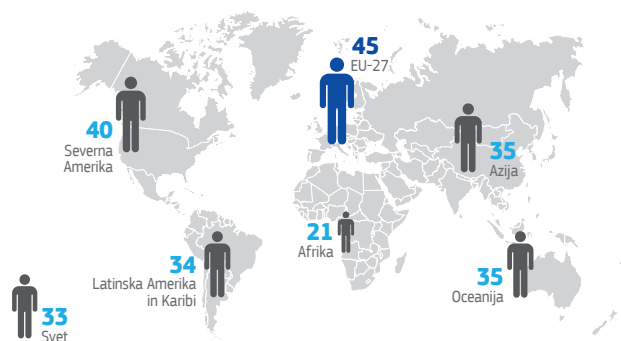

Vir: Evropska komisija

Navedeni dogodki so vzbudili dvome o socialnem tržnem gospodarstvu EU in obljubah, da ne bo nihče ostal prikrajšan ter da bo vsaka nova generacija bolje preskrbljena od prejšnje. To je bilo čutiti zlasti v evroobmočju, zato je postala še očitnejša potreba po dokončanju ekonomske in monetarne unije ter okrepitvi usklajevanja politik in približevanja gospodarske in socialne uspešnosti. Naloga, da poskrbimo za bolj vključujoče, konkurenčno in odporno evropsko gospodarstvo, ki bo pripravljeno na prihodnost, tudi v naslednjih letih ne bo nič lažja.

Evropa se hitro stara, pričakovana življenjska doba pa je višja kot kadar koli prej. Do leta 2030 bo Evropa s povprečno starostjo 45 let postala „najstarejša“ regija na svetu. Nove družinske strukture, spreminjajoča se struktura prebivalstva, urbanizacija in vedno bolj raznoliko poklicno življenje vplivajo na to, kako se gradi socialna kohezija. Še eno samo generacijo nazaj je imel povprečen Evropejec eno službo vse življenje – sedaj jih ima v svoji karieri več kot deset. Zaposlenih je več žensk kot kadar koli prej, vendar bo za doseganje resnične enakosti med spoloma treba odpraviti trdovratne ovire. V času, ko se evropsko delovno sposobno prebivalstvo krči, moramo izkoristiti ves njegov potencial.

Do leta 2030 bo evropsko prebivalstvo najstarejše na svetu (povprečna starost po svetovnih regijah)

Vir: Rand Europe

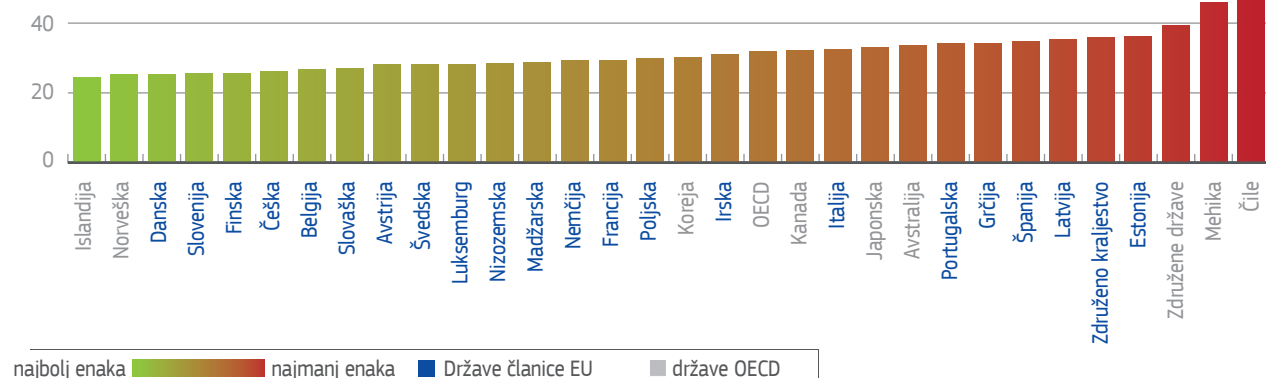
Evropa že ima najnaprednejše sisteme socialne države na svetu, ki lahko zagotovijo rešitve za svetovne družbene izzive. Naša znanstvena skupnost je na čelu svetovnih raziskav za reševanje izzivov na področju zdravja, na primer raziskav za namene zdravljenja alzheimerjeve bolezni. Vendar pa bo treba sisteme socialnega varstva bistveno posodobiti, da bodo ostali

cenovno dostopni in da bodo lahko dohajali nove demografske razmere ter usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja.

To je še toliko pomembnejše v času, ko se Evropa sooča z obsežno digitalizacijo družbe, ki že briše meje med zaposlenimi in samozaposlenimi, blagom in storitvami ter potrošniki in proizvajalci. Številna delovna mesta, ki jih poznamo danes, pred desetimi leti niso obstajala, še veliko več pa jih bo nastalo v naslednjih letih. Večina otrok, ki danes vstopajo v osnovno šolo, bo najverjetneje zaposlena na novih vrstah delovnih mest, ki še ne obstajajo. Izzivi, povezani z vse večjo uporabo tehnologije in avtomatizacije, bodo vplivali na vse poklice in vse gospodarske sektorje. Kar najboljše izkoriščanje novih priložnosti ter omejevanje morebitnih negativnih učinkov bosta zahtevala ogromne naložbe v znanja in spretnosti ter obsežno preoblikovanje sistemov izobraževanja in vseživljenjskega učenja. Spremembe v svetu dela bo morala spremljati tudi uvedba novih socialnih pravic.

Obenem je Evropa zavezana k ambicioznim prizadevanjem za razogljičenje svojega gospodarstva in k zmanjšanju škodljivih emisij. Tudi v prihodnje se bomo morali prilagajati vedno večjim podnebnim in okoljskim pritiskom. Naša industrija, mesta in gospodinjstva bodo morala spremeniti načine delovanja in pridobivanja električne energije. Že zdaj smo vodilni na področju „pametnih mest“, učinkovite rabe naravnih virov in svetovnega boja proti podnebnim spremembam. Naša podjetja imajo 40 % vseh svetovnih patentov za tehnologije obnovljivih virov energije. Eden naših največjih izzivov bo uveljavljanje inovativnih rešitev na domačem in tujih trgih.

Evropa je domovina najbolj enakopravnih družb na svetu

Opomba: Ta graf prikazuje porazdelitev dohodkov posameznikov na podlagi Ginijevega količnika, pri čemer 0 predstavlja popolno enakost. Vir: OECD, zadnji razpoložljivi podatki

POVEČANE GROŽNJE IN ZASKRBLJENOST GLEDE VARNOSTI IN MEJA

Evropa je regija izjemne svobode in stabilnosti v svetu, ki je še vedno poln nesoglasij in delitev. Od 25 držav, ki so bile uvrščene na seznam najmirnejših na svetu, jih je 15 v EU. A grozljive posledice nedavnih terorističnih napadov so pretresle našo družbo. Vedno bolj zabrisane meje med notranjimi in zunanjimi grožnjami so spremenile naš pogled na osebno varnost in meje, kar je paradoks, saj so dandanes potovanja v prostem času in v poslovne namene pogostejša in preprostejša kot kadar koli prej.

Zaradi posledic rasti prebivalstva, napetosti po vsem svetu in podnebnih sprememb se bodo povečali tudi pritiski, ki sprožajo migracije, migracijski tokovi pa bodo prihajali iz vseh smeri. Begunska kriza, zaradi

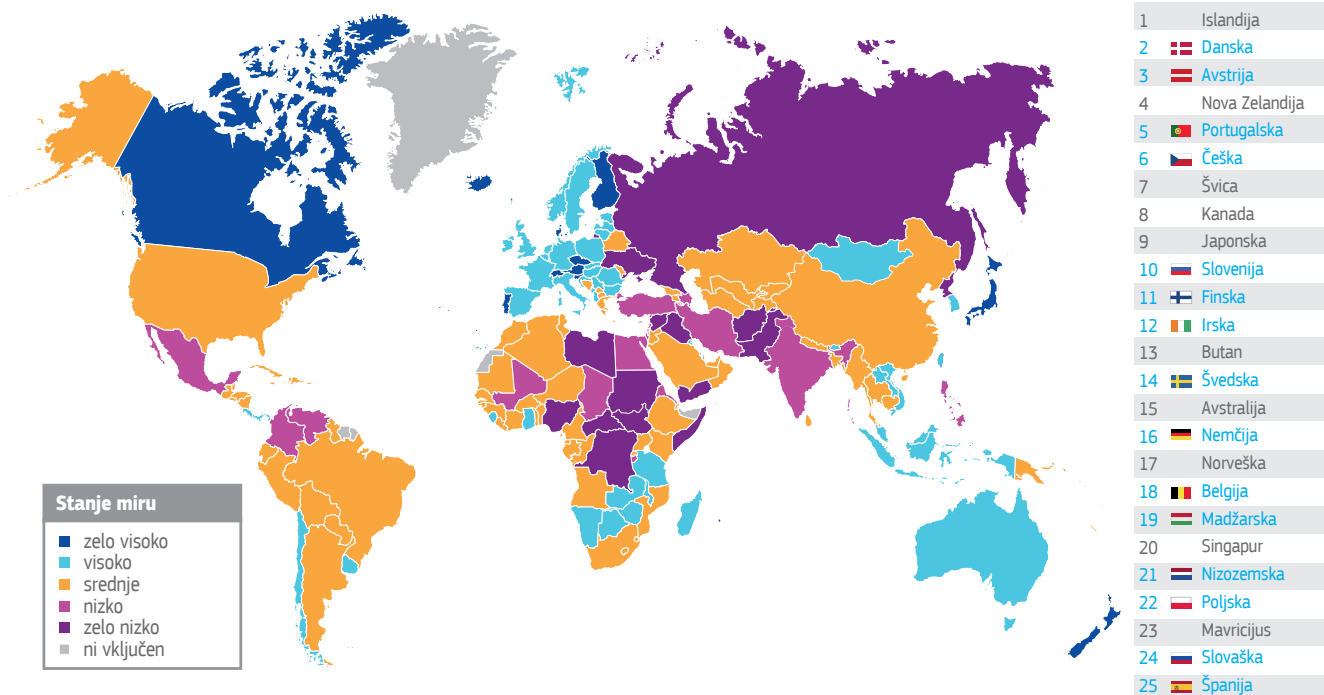
katere je leta 2015 v Evropo prispelo 1,2 milijona ljudi, je največja po drugi svetovni vojni. Privedla je do burne razprave o solidarnosti in delitvi odgovornosti med državami članicami ter sprožila širše razmisleke o prihodnosti upravljanja mej in prostega gibanja znotraj Evrope.

Za 1,7 milijona Evropejcev, ki se vsak dan vozijo v službo v drugo državo članico, in za stotine milijonov ljudi, ki vsako leto po Evropi potujejo zaradi družine, dela ali v prostem času, so meje stvar preteklosti. Vendar pa je bil zaradi nedavnih kriz na nekaterih notranjih evropskih mejah začasno ponovno uveden mejni nadzor, kar se je zgodilo prvič, odkar so eno generacijo nazaj padli zidovi.

Pred 25 leti: padec berlinskega zidu

25 najmirnejših držav na svetu

Vir: Svetovni mirovni indeks

VPRAŠANJE ZAUPANJA IN LEGITIMNOSTI

Zaradi različnih sprememb po svetu in resničnega občutka negotovosti, ki ga občutijo mnogi, narašča nezadovoljstvo z uradno politiko in institucijami na vseh ravneh. To se pogosto kaže kot ravnodušnost in nezaupanje do ukrepov javnih organov ter ustvarja praznino, ki jo pre pogosto zapolni populistična in nacionalistična retorika.

Prelaganje krivde za težave na „Bruselj“ in obenem prevzemanje zaslug za uspehe doma, pomanjkanje odgovornosti za skupne odločitve in kazenje s prstom na druge se je že izkazalo kot škodljivo. Ta izrazita neenotnost vpliva tudi na Evropejce.

Podpora evropskemu projektu je še vedno močna, toda ne več brezpogojna. Več kot dvema tretjinama Evropejcev pomeni EU območje stabilnosti v negotovem svetu. Več kot 80 % jih podpira

štiri temeljne svoboščine EU, 70 % prebivalcev evroobmočja pa podpira skupno valuto.

Vendar se je zaupanje državljanov v EU in v nacionalne organe zmanjšalo. Danes EU zaupa približno tretjina državljanov, medtem ko ji je pred desetimi leti zaupala še približno polovica.

Premoščanje vrzeli med obljubami in njihovim izpolnjevanjem je nenehen izziv. Deloma tudi zato, ker EU ni preprosto razumljiv pojem, saj združuje evropsko raven in države članice. Kdo kaj počne, ni dovolj dobro razloženo, pozitivna vloga EU v vsakodnevem življenju državljanov pa ni vidna, če se o njej ne govori na lokalni ravni. Ljudje se pogosto ne zavedajo, da je bližnjo kmetijo, njihovo prometno omrežje ali njihove univerze delno financirala EU.

Prav tako prihaja do neskladij med pričakovanji državljanov in zmožnostjo EU, da jih izpolni. Za

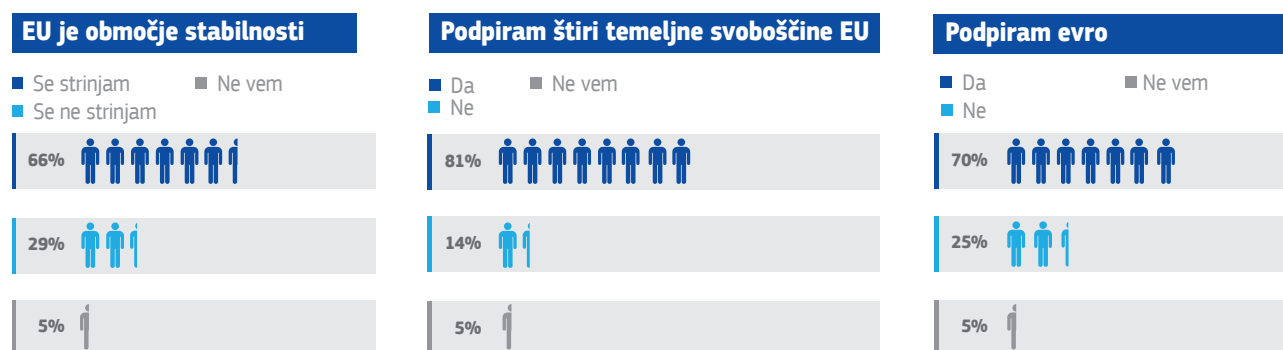
primer vzemimo brezposelnost mladih: kljub številnim srečanjem na vrhu in koristnim podpornim ukrepom EU so orodja in pristojnosti za ukrepanje še vedno v rokah nacionalnih, regionalnih in lokalnih organov. Razpoložljiva evropska sredstva na socialnem področju predstavljajo zgolj 0,3 % sredstev, ki jih skupno na tem področju porabijo države članice.

V času, ko so informacije številnejše in dostopnejše kot kadar koli prej, a tudi težko razumljive, je težje ponovno vzpostaviti zaupanje, doseči soglasje in ustvariti občutek pripadnosti. Novice nas dosegajo hitreje, 24 ur na dan in sedem dni v tednu, zato jim

je veliko težje slediti in se na njih odzvati. Danes se vsak dan objavi več tвитov, kot jih je bilo pred enim desetletjem objavljenih v vsem letu. Do leta 2018 bo družbena omrežja uporabljala približno ena tretjina svetovnega prebivalstva.

Ti trendi se bodo še pospešili in še naprej spreminjali delovanje demokracije, kar ustvarja nove priložnosti za spodbuditev javne razprave in vključitev državljanov. Vendar morajo Evropa in njene države članice pri interakciji z državljani ukrepati hitreje, prevzeti več odgovornosti ter hitreje in boljše dosegati cilje, o katerih se skupaj dogovorijo.

Kako Evropejci vidijo EU?

Vir: Eurobarometer, oktober in november 2016, EU-28

3. Pet scenarijev za Evropo do leta 2025

Številne globoke spremembe, s katerimi se trenutno sooča Evropa, so neizogibne in nepreklicne. Druge so težje predvidljive in bodo nastopile nepričakovano. Evropa se jim lahko bodisi prepusti bodisi jih poskuša sooblikovati. Odločiti se moramo zdaj.

Pet scenarijev, predstavljenih v tej beli knjigi, bo pomagalo usmerjati razpravo o prihodnosti Evrope. So vpogled v možno stanje v Uniji do leta 2025 glede na odločitve, ki jih bomo skupaj sprejeli.

Izhodišče vsakega scenarija je, da 27 držav članic skupaj nadaljuje pot kot Unija.

Pet scenarijev je namenjenih ponazoritvi in spodbujajo k razmisleku. Niso podrobni načrti ali usmeritve politik. Prav tako namenoma ne omenjajo zakonodajnih in institucionalnih postopkov, saj bo oblika sledila namenu.

Prepogosto se je razprava o prihodnosti Evrope osredotočila le na dve nasprotujoči si možnosti – več ali manj Evrope. Ta pristop je zavajajoč in preveč poenostavljen. Možnosti, opisane v tej beli knjigi, so status quo, sprememba obsega in prioritet ter korak naprej na vseh ali na le nekaterih področjih. Scenariji se velikokrat prekrivajo, zato se med seboj ne izključujejo niti niso izčrpani.

Končni izid bo zagotovo drugačen od predstavljenih scenarijev. Države članice EU-27 se bodo skupaj odločile, katera kombinacija elementov iz petih scenarijev bo najbolj v prid našemu projektu in bo najbolj koristila našim državljanom.

Scenarij 1: Tako kot doslej

EVROPSKA UNIJA SE OSREDOTOČI NA IZVAJANJE POZITIVNEGA PROGRAMA REFORM.

Zakaj in kako?

V scenariju, v katerem ostane na začrtani poti, se EU-27 osredotoči na izvajanje in nadgraditev trenutnega programa reform. Pri tem sledi političnim usmeritvam Komisije z naslovom *Nov začetek za Evropo* iz leta 2014 ter Izjavi iz Bratislave, o kateri se je leta 2016 dogovorilo vseh 27 držav članic. Prednostne naloge se redno posodabljaajo, težave se obravnavajo, ko nastopijo, in ustrezno s tem se sprejema nova zakonodaja.

Posledično 27 držav članic in institucije EU sledijo skupnemu programu ukrepov. Hitrost sprejemanja odločitev je pogojena s premagovanjem razlik v stališčih pri izvajanju dolgoročnih prednostnih nalog. Zakonodaja EU se redno preverja, da se zagotovi, da ustreza svojemu namenu. Zastarela zakonodaja se umika.

To do leta 2025 pomeni:

EU-27 se še naprej osredotoča na delovna mesta, rast in naložbe s krepitvijo enotnega trga in povečevanjem naložb v digitalno, prometno in energetska infrastrukturo.

Postopen napredek pri izboljšanju delovanja enotne valute spodbuja rast in preprečuje šoke, do katerih bi lahko prišlo doma ali na tujem. Sprejmejo se nadaljnji koraki za povečanje nadzora v finančnem sektorju, zagotovitev vzdržnosti javnih financ in razvoj kapitalskih trgov, prek katerih se financira realni sektor gospodarstva.

Reforma zakonodaje o državni pomoči s strani Komisije zagotavlja, da je v rokah nacionalnih, regionalnih in lokalnih organov 90 % vseh ukrepov državne pomoči.

Boj proti terorizmu se okrepi v skladu s pripravljeno nacionalnih organov, da izmenjujejo obveščevalne podatke. Intenzivnejše postane sodelovanje na področju obrambe, ki zajema raziskave, industrijo in skupno javno naročanje. Države članice se odločijo združiti nekatere vojaške zmogljivosti ter zagotoviti večjo solidarnost pri financiranju misij EU v tujini.

Pri zunanji politiki se doseže napredek glede enotnega nastopanja. EU-27 si aktivno prizadeva za sklepanje trgovinskih sporazumov s partnericami s celega sveta, na isti način kot doslej. Upravljanje zunanjih mej je predvsem odgovornost posameznih držav, vendar je sodelovanje okrepljeno zaradi operativne podpore evropske mejne in obalne straže. Za spoprijemanje z novimi izzivi so potrebne nenehne izboljšave pri upravljanju mej. Ob odsotnosti izboljšav bi morda nekatere države članice hotele ohraniti ciljno usmerjen nadzor na notranjih mejah.

EU-27 uspe pozitivno oblikovati globalno agendo na vrsti področij, kot so podnebje, finančna stabilnost in trajnostni razvoj.

Prednosti in slabosti:

Pozitivni program ukrepov še naprej daje konkretne rezultate, kar temelji na soglasju o skupnih ciljih. Branijo se pravice državljanov, ki izhajajo iz prava EU. Enotnost v EU-27 je ohranjena, vendar je lahko v primeru večjih sporov še vedno na preizkušnji. Samo skupno prizadevanje na področjih, ki so pomembna, bo pomagalo zmanjšati vrzel med obljubami na papirju in pričakovanji državljanov.

Vpliv na politike

Enotni trg in trgovina	Ekonomska in monetarna unija	Schengen, migracije in varnost	Zunanja politika in obramba	Proračun EU	Zmogljivost za doseganje rezultatov
Okrepi se enotni trg, vključno z energetskim in digitalnim sektorjem; EU-27 si prizadeva za sklenitev naprednih trgovinskih sporazumov	Postopen napredek pri izboljševanju delovanja evroobmočja	Sodelovanje pri upravljanju zunanjih mej se postopoma krepi; napredek v smeri skupnega azilnega sistema; izboljšano usklajevanje glede varnostnih vprašanj	Doseže se napredek pri enotnem nastopanju na področju zunanjih zadev; tesnejše sodelovanje na področju obrambe	Deloma posodobljen, da odraža program reform, o katerem se dogovori 27 držav članic	Pozitivni program ukrepov zagotavlja konkretne rezultate; odločanje je še vedno kompleksno in zato težko razumljivo; zmogljivost za doseganje rezultatov ni vedno kos pričakovanjem

Kratka ponazoritev

- Gospodinjstva in podjetja se spodbuja k zmanjšanju porabe energije in proizvodnji lastne čiste energije. Brez težav lahko zamenjajo ponudnika. V povprečju se stroški znižajo, vendar se polovica zneska še vedno plačuje dobaviteljem iz držav zunaj EU.
- Evropejci lahko uporabljajo povezane avtomobile, vendar imajo lahko še vedno nekaj pravnih in tehničnih ovir pri prečkanju mej.
- Do visokokakovostnih širokopasovnih povezav visoke hitrosti se lahko dostopa tako v evropskih urbanih središčih kot na podeželju. Obseg elektronskega trgovanja zraste, vendar dostava izdelkov iz drugih držav članic ostane nesorazmerno draga.
- Evropejci lahko večinoma potujejo prek mej, ne da bi se morali ustavljati zaradi mejnih kontrol. Okrepljeni varnostni pregledi pomenijo, da je treba na letališča in železniške postaje priti precej pred odhodom.
- EU sklene ciljno usmerjene in napredne trgovinske sporazume s podobno mislečimi partnericami, kot so Japonska, Avstralija, Nova Zelandija, Latinska Amerika in druge. Proces ratifikacije je dolgotrajen, pogosto pa ga upočasnijo razprave in nestrinjanje v nekaterih nacionalnih in regionalnih parlamentih.

Scenarij 2: Samo enotni trg

EVROPSKA UNIJA SE POSTOPOMA ZNOVA OSREDOTOČI NA ENOTNI TRG.

Zakaj in kako?

V scenariju, v katerem se ne more dogovoriti o večjem sodelovanju na več področjih, se EU-27 vedno bolj osredotoča na poglobljanje nekaterih ključnih vidikov enotnega trga. Ni pripravljenosti za tesnejše sodelovanje na področjih, kot so migracije, varnost in obramba.

Posledično EU-27 na večini področij ne krepí sodelovanja. Sodelovanje pri novih vprašanih skupnega pomena je pogosto zgolj dvostransko. EU-27 prav tako zelo zmanjša regulativno obremenitev, saj ob vsakem novem zakonodajnem predlogu umakne dva obstoječa zakonodajna akta.

To do leta 2025 pomeni:

Delovanje enotnega trga postane glavni razlog za obstoj EU-27. Nadaljnji napredek je odvisen od sposobnosti dogovarjanja o povezanih politikah in standardih. Izkaže se, da je to lažje pri prostem pretoku kapitala in blaga, ki je še naprej brez carin, kot na drugih področjih.

Zaradi velikega poudarka na zmanjšanju števila predpisov na ravni EU se ohranijo ali pa še povečajo razlike na področjih, kot so potrošniški, socialni in okoljski standardi, pa tudi pri obdavčitvi in uporabi državnih subvencij. Zaradi tega se pojavi tveganje tekmovanja v zniževanju standardov. Prav tako se je težko dogovoriti o novih skupnih pravilih v zvezi z mobilnostjo delavcev ali za dostop do reguliranih poklicev. Posledično prosto gibanje delavcev in prosti pretok storitev nista v celoti zagotovljena.

Evro omogoča lažje trgovanje, pomemben vir ranljivosti pa so vedno večja razhajanja in omejeno sodelovanje. To ogroža enotno valuto in njeno možnost odzivanja na morebitno novo finančno krizo.

Zaradi nezadostnega sodelovanja na področjih varnosti in migracij se pri prehodu državnih mej izvaja bolj sistematično preverjanje.

Notranja nesoglasja o pristopu do mednarodne trgovine privedejo do težav za EU pri sklepanju sporazumov s partnerji. Vprašanja v zvezi z migracijami in nekatera zunanjepolitična vprašanja so vedno bolj prepuščena dvostranskemu sodelovanju. Humanitarna in razvojna pomoč se urejata nacionalno. EU kot celota ni več zastopana v številnih mednarodnih forumih, ker se ne more dogovoriti o skupnem stališču v zvezi z vprašanji, ki so pomembna za globalne partnerje, kot so podnebne spremembe, boj proti utaji davkov, izkoriščanje globalizacije in spodbujanje mednarodne trgovine.

Prednosti in slabosti:

Osredotočenost EU na nove prednostne naloge pomeni, da je treba razlike v stališčih med državami članicami o novih vprašanih, ki se porajajo, pogosto razreševati dvostransko, za vsak primer posebej. Pravice državljanov, ki izhajajo iz prava EU, se sčasoma lahko omejijo. Proces sprejemanja odločitev je sicer mogoče lažje razumeti, vendar je sposobnost skupnega ukrepanja omejena. To lahko na vseh ravneh poveča vrzel med pričakovanji in rezultati.

Vpliv na politike

Enotni trg in trgovina	Ekonomska in monetarna unija	Schengen, migracije in varnost	Zunanja politika in obramba	Proračun EU	Zmogljivost za doseganje rezultatov
Okrepi se enotni trg blaga in kapitala; standardi se še vedno razlikujejo; prosto gibanje oseb in prosti pretok storitev nista v celoti zagotovljena	Sodelovanje v evroobmočju je omejeno	Brez enotne migracijske ali azilne politike; nadaljnje usklajevanje na področju varnosti poteka na dvostranski ravni; bolj sistematičen nadzor na notranjih mejah	Nekatera zunanjepolitična vprašanja se čedalje bolj obravnavajo na dvostranski ravni; sodelovanje na področju obrambe ostane takšno, kot je zdaj	Ponovno osredotočenje proračuna na financiranje bistvenih nalog, potrebnih za enotni trg	Odločanje je morda lažje razumljivo, vendar je sposobnost skupnega ukrepanja omejena; skupna vprašanja je pogosto treba reševati dvostransko

Kratka ponazoritev

- Kakovost zraka se po Evropi močno razlikuje, ker se nekatere države odločijo odpraviti standarde in predpise o škodljivih emisijah. V rekah, ki tečejo čez več držav, kot sta Donava in Ren, se kvaliteta vode lahko razlikuje.
- Evropejci neradi uporabljajo povezane avtomobile, ker ni predpisov in tehničnih standardov, ki bi veljali po vsej EU.
- Prečkanje notranjih mej je za poslovne namene in turiste oteženo zaradi rednih preverjanj. Prav tako je težje najti službo v tujini, prenos pokojninskih pravic v drugo državo članico pa ni zajamčen. Tisti, ki zbolijo med bivanjem v tujini, morajo plačati visoke stroške zdravstvene oskrbe.
- EU-27 ni zmožna sklepati novih trgovinskih sporazumov, ker se države članice ne morejo dogovoriti o skupnih prednostnih nalogah ali nekatere blokirajo ratifikacijo.
- Državljeni države, v kateri prihaja do kršitev zračnega prostora ali obsežnih kibernetičnih napadov s strani tuje sile, ne razumejo, zakaj EU-27 ali vsaj sosednje države niso sprejele sankcij.
- Zaradi vrnitve razvojne pomoči pod pristojnost držav je težje sklepati celovita partnerstva z afriškimi državami, s čimer se zmanjšujejo gospodarske priložnosti na rastočem trgu, temeljni vzroki za migracije pa ostajajo nerešeni.

Scenarij 3: Tisti, ki hočejo več, storijo več

EVROPSKA UNIJA OMOGOČI TISTIM DRŽAVAM ČLANICAM, KI TO ŽELIJO, DA NA DOLOČENIH PODROČJIH SKUPAJ STORIJO VEČ.

Zakaj in kako?

V scenariju, v katerem EU-27 nadaljuje z delom kot doslej, nekatere države članice pa želijo skupaj doseči več, se oblikuje ena ali več „koalicij voljnih“, ki sodelujejo na posameznih področjih. Ta lahko zajemajo obrambo, notranjo varnost, obdavčenje ali socialne zadeve.

Posledično se nove skupine držav članic dogovorijo o posebnih pravnih in proračunskih ureditvah za tesnejše sodelovanje na izbranih področjih. Tako kot v primeru schengenskega območja ali evra se lahko za osnovo uporabi skupni okvir EU-27, to pa zahteva pojasnitev novih pravic in odgovornosti na izbranih področjih. Status drugih držav članic se ohrani, imajo pa tudi možnost, da se sčasoma pridružijo tistim, ki tesneje sodelujejo.

To do leta 2025 pomeni:

Skupina držav članic se odloči, da bo veliko tesneje sodelovala pri obrambnih vprašanjih ter za to izkoristi obstoječe pravne možnosti. To vključuje močno skupno raziskovalno in industrijsko bazo, skupna javna naročila, bolj povezane zmogljivosti in večjo vojaško pripravljenost za skupne misije v tujini.

Več držav nadaljuje skupna prizadevanja na področju varnosti in pravosodja. Odločijo se okrepiti sodelovanje med policijskimi organi in obveščevalnimi službami. Izmenjujejo si vse informacije pri boju

proti organiziranemu kriminalu in dejavnostim, ki so povezane s terorizmom. Skupno javno tožilstvo jim omogoča skupno preiskovanje goljufij, pranja denarja in nedovoljene trgovine s prepovedanimi drogami in orožjem. Odločijo se iti še dlje z vzpostavitvijo skupnega pravosodnega območja za civilne zadeve.

Skupina držav, vključno z evroobmočjem in morda nekaj drugimi, se odloči za veliko tesnejše sodelovanje pri obdavčenju in socialnih zadevah. Večja uskladitev davčnih predpisov in stopenj obdavčitve zmanjša stroške za zagotavljanje skladnosti s predpisi in omeji davčne utaje. Skupno dogovorjeni socialni standardi zagotavljajo gotovost za podjetja in prispevajo k boljšim delovnim pogojem. Okrepi se industrijsko sodelovanje pri številnih najsodobnejših tehnologijah, izdelkih in storitvah, pravila o njihovi uporabi pa se razvijajo skupaj.

Na ravni vseh 27 držav članic se doseže dodaten napredek za krepitev enotnega trga in večje spoštovanje štirih temeljnih svoboščin. Odnosi s tretjimi državami, vključno s trgovinskimi odnosi, se še naprej upravljajo na ravni EU v imenu vseh držav članic.

Prednosti in slabosti:

Enotnost EU na ravni 27 držav članic je ohranjena, nadaljnje sodelovanje pa se omogoči tistim, ki želijo storiti več. Med pravicami državljanov, ki izhajajo iz prava EU, se začnejo pojavljati razlike glede na to, ali živijo v državi, ki se je odločila storiti več, ali ne. Pojavijo se vprašanja o preglednosti in odgovornosti na različnih stopnjah sprejemanja odločitev. V državah, ki želijo več in se tudi odločijo storiti več, se vrzel med pričakovanji in rezultati začenja zmanjševati.

Vpliv na politike

Enotni trg in trgovina	Ekonomska in monetarna unija	Schengen, migracije in varnost	Zunanja politika in obramba	Proračun EU	Zmogljivost za doseganje rezultatov
Enako kot pri scenariju „tako kot doslej“, okrepi se enotni trg in EU-27 si prizadeva za sklenitev naprednih trgovinskih sporazumov	Enako kot pri scenariju „tako kot doslej“, razen za skupino držav, ki poglobijo sodelovanje na področjih, kot sta obdavčitev in socialni standardi	Enako kot pri scenariju „tako kot doslej“, razen za skupino držav, ki poglobijo sodelovanje na področjih varnosti in pravosodja	Enako kot pri scenariju „tako kot doslej“, razen za skupino držav, ki poglobijo sodelovanje na področju obrambe, pri čemer se osredotočajo na vojaško usklajevanje in skupno opremo	Enako kot pri scenariju „tako kot doslej“, vendar nekatere države članice dajo na razpolago dodatne proračune za področja, na katerih se odločijo storiti več	Enako kot pri scenariju „tako kot doslej“, pozitivni program ukrepov 27 držav članic zagotavlja rezultate; nekatere skupine na nekaterih področjih dosežejo več; odločanje postane kompleksnejše

Kratka ponazoritev

- Skupina držav ustanovi posebno enoto, ki jo sestavljajo policisti in javni tožilci, za preiskovanje čezmejnih kriminalnih dejavnosti. Varnostne informacije se izmenjujejo sproti, saj so podatkovne baze med seboj popolnoma povezane. Dokazi v kazenskih postopkih, pridobljeni v eni državi, so avtomatsko priznani v drugih.
- V 12 državah članicah, ki so se dogovorile o harmonizaciji svojih tehnologij in standardov, je uporaba povezanih avtomobilov razširjena. Iste države članice razvijejo sklop predpisov za pojasnitev vprašanj glede lastništva in odgovornosti v zvezi z internetom stvari.
- Skupina držav sodeluje in se dogovori o skupnem „kodeksu gospodarskega prava“, ki združuje pravo na področju gospodarskih družb, trgovanja in povezanih področij, s čimer se podjetjem vseh velikosti olajša čezmejno poslovanje.
- Delavci v 21 državah članicah lahko pridobijo dodatne in vse bolj podobne delavske pravice in socialno zaščito ne glede na svoje državljanstvo ali prebivališče.
- Šest držav nabavi dron za vojaške namene. Ta se lahko uporablja za pomorski in kopenski nadzor, pa tudi za humanitarne reševalne operacije. Vzpostavi se skupni obrambni program za zaščito ključne infrastrukture pred kibernetnimi napadi.

Scenarij 4: Storiti manj, a učinkoviteje

EVROPSKA UNIJA SE OSREDOTOČI NA IZBRANE POLITIKE, KJER STORI VEČ IN HITREJE, NA DRUGIH PODROČJIH PA JE MANJ DEJAVNA.

Zakaj in kako?

V scenariju, v katerem obstaja soglasje, da je nekatere prednostne naloge bolje obravnavati skupaj, se EU-27 odloči svojo pozornost in omejene vire osredotočiti na manjše število področij.

Posledično je EU-27 na izbranih prednostnih področjih sposobna ukrepati veliko hitreje in odločneje. Za te izbrane politike ima EU-27 na voljo močnejša orodja za neposredno izvajanje in izvrševanje skupnih odločitev, podobno kot to danes počne na področju konkurence in bančnega nadzora. Na drugih področjih preneha delovati ali pa je manj dejavna.

Z izbiro novih prednostnih nalog poskuša bolj uskladiti obljube, pričakovanja in rezultate v praksi. Tipičen primer neujemanja med obljubami, pričakovanji in rezultati je nedavni škandal z avtomobilskimi izpusti, pri katerem se je od EU na splošno pričakovalo, da bo zaščitila potrošnike pred goljufovimi proizvajalci, vendar ni imela pristojnosti ali orodij, da bi to storila na neposreden in viden način.

To do leta 2025 pomeni:

EU-27 začne z intenzivnejšim delom na področjih, kot so inovacije, trgovina, varnost, migracije, upravljanje mej in obramba. Razvije nova pravila in orodja za poglobitev notranjega trga na ključnih novih področjih. Osredotoči se na odličnost na področju raziskav in razvoja ter vlaga v nove projekte na ravni celotne EU za podporo razogljičenju in digitalizaciji.

Tipični primeri vključujejo nadaljnje sodelovanje pri vesoljski tehnologiji, ustanavljanju visokotehnoloških grozdov in dokončanju regionalnih energetskih vozlišč. EU-27 je sposobna hitrega odločanja pri trgovinskih pogajanjih in sklepanju trgovinskih sporazumov. Sodelovanje med policijo in sodnimi

organi pri vprašanjih terorizma je sistematično, dodatno pa ga poenostavlja skupna evropska agencija za boj proti terorizmu.

Evropska mejna in obalna straža v celoti prevzame upravljanje zunanjih mej. Vse prošnje za azil obravnava enotna evropska azilna agencija. Vzpostavljene so skupne obrambne zmogljivosti.

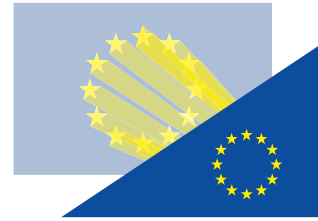
Na drugi strani EU-27 ni več ali pa je manj dejavna na področjih, na katerih se zdi, da zagotavlja manjšo dodano vrednost ali ne more izpolniti obljub. To vključuje področja, kot so regionalni razvoj, javno zdravje ali določeni vidiki politike zaposlovanja in socialne politike, ki niso neposredno povezani z delovanjem enotnega trga.

Nadzor nad državno pomočjo se v še večji meri prenese na nacionalne organe. Novi standardi za zaščito potrošnikov, varstvo okolja ter varnost in zdravje pri delu ne temeljijo več na podrobni harmonizaciji, ampak na strogem minimumu. Države članice imajo na določenih področjih več manevrskega prostora za eksperimentiranje. Za področja, ki se urejajo na ravni EU, pa večja pooblastila za izvrševanje zagotavljajo popolno spoštovanje predpisov.

Na drugih področjih se nadaljujejo koraki za konsolidacijo evroobmočja in zagotovitev stabilnosti skupne valute. Pomen EU na svetovnem odru se spremeni v skladu z na novo določenimi pristojnostmi.

Prednosti in slabosti:

Na koncu jasnejša razdelitev pristojnosti evropskim državljanom omogoči, da bolje razumejo, kaj se ureja na ravni EU-27 ter kaj na nacionalni in regionalni ravni. Pravice državljanov, ki izhajajo iz prava EU, se okrepijo na področjih, na katerih se odločimo storiti več, in skrčijo na drugih področjih. To pomaga zmanjšati vrzel med obljubami in rezultati v praksi, tudi če na določenih področjih pričakovanja niso izpolnjena. EU-27 ima na začetku velike težave pri dogovarjanju, katera področja politike bi se morala obravnavati prednostno in na katerih bi morala biti manj dejavna.

Vpliv na politike

Enotni trg in trgovina	Ekonomska in monetarna unija	Schengen, migracije in varnost	Zunanja politika in obramba	Proračun EU	Zmogljivost za doseganje rezultatov
Skupni standardi so minimalni, vendar se njihovo izvrševanje okrepi na področjih, ki se urejajo na ravni EU; trgovina se obravnava izključno na ravni EU	Sprejme se več ukrepov za konsolidacijo evroobmočja in zagotovitev njegove stabilnosti; EU-27 je manj dejavna na nekaterih področjih zaposlovanja in socialne politike	Sistematično sodelovanje na področjih upravljanja mej, azilnih politik in vprašanj v zvezi z bojem proti terorizmu	EU enotno nastopa pri vseh zunanje-političnih vprašanjih; ustanovi se evropska obrambna unija	Bistveno se preoblikuje, da ustreza novim prednostnim nalogam, dogovorjenim na ravni EU-27	Prvi sporazum o nalogah, ki se obravnavajo prednostno ali opustijo, je zahteven; ko začne veljati, je odločanje lahko lažje razumljivo; EU na področjih, kjer ima večjo vlogo, ukrepa hitreje in bolj odločno

Kratka ponazoritev

- Evropski organ za telekomunikacije ima pooblastila za sprostitev frekvenc za čezmejne komunikacijske storitve, kot so tiste, ki so potrebne za uporabo povezanih avtomobilov po vsej Evropi. Deluje kot regulator, ki varuje pravice uporabnikov mobilne telefonije in interneta ne glede na to, kje v EU se nahajajo.
- Nova evropska agencija za boj proti terorizmu pomaga pri odvrčanju in preprečevanju resnih napadov v evropskih mestih s sistematičnim sledenjem in označevanjem osumljencev. Nacionalni policijski organi lahko brez težav dostopajo do evropskih podatkovnih baz, ki vsebujejo biometrične podatke o storilcih kaznivih dejanj.
- Evropska mejna in obalna straža v celoti prevzame upravljanje zunanjih mej.
- Plače, socialna zakonodaja in stopnje obdavčitve se med posameznimi evropskimi državami še naprej močno razlikujejo.
- Evropski potrošniki, ki so jih proizvajalci avtomobilov v preteklosti zavajali, se lahko zdaj zanesejo na EU, da bo taka podjetja kaznovala in jim naložila plačilo odškodnine.
- Kmetje imajo dostop do cenovno ugodnih, aktualnih informacij o vremenu in podatkov za upravljanje pridelave poljščin zaradi popolnoma delujočega evropskega satelitskega sistema.

Scenarij 5: Storiti veliko več skupaj

EVROPSKA UNIJA SE ODLOČI, DA BO SKUPAJ STORILA VELIKO VEČ NA VSEH PODROČJIH.

Zakaj in kako?

V scenariju, v katerem obstaja soglasje, da se niti EU-27, kakršna je trenutno, niti evropske države same ne morejo učinkovito spoprijemati z vsakodnevnimi izzivi, se države članice odločijo, da si bodo na vseh področjih delile več pristojnosti in sredstev ter si prizadevale za več skupnega odločanja.

Posledično sodelovanje med vsemi državami članicami na vseh področjih postane tesnejše kot kadar koli prej. Podobno se okrepi evroobmočje ob jasnem zavedanju, da bodo koristi, ki jih uživajo države s skupno valuto, uživale tudi vse druge. Odločitve na evropski ravni se sprejemajo hitreje in so hitro izvršene.

To do leta 2025 pomeni:

Na mednarodnem prizorišču Evropa nastopa in deluje enotno na področju trgovine in je v večini mednarodnih forumov zastopana z enim sedežem. Evropski parlament ima zadnjo besedo pri mednarodnih trgovinskih sporazumih. Obramba in varnost se obravnavata prednostno. Ob popolni skladnosti z obveznostmi zveze NATO je ustanovljena evropska obrambna unija. Sodelovanje pri varnostnih vprašanjih je rutinsko. EU-27 nadaljuje globalni boj proti podnebnim spremembam in krepi svojo vlogo kot največja donatorica humanitarne in razvojne pomoči na svetu.

Široko zastavljena zunanja politika EU omogoča, da lahko okrepi skupni pristop do vprašanja migracij. Tesnejša partnerstva in povečanje naložb v sosedskih regijah EU in drugod pomagajo pri ustvarjanju gospodarskih priložnosti, obvladovanju zakonitih migracij in obravnavanju nezakonitih tokov.

Znotraj EU-27 obstajajo velika prizadevanja in ambicije za dokončanje enotnega trga na področju energije, digitalnih vsebin in storitev. Zaradi skupnih vlaganj v inovacije in razvoj nastane več evropskih „Silicijevih dolin“, v katerih delujejo grozdi vlagateljev tveganega kapitala, zagonskih podjetij, velikih družb in raziskovalnih centrov. Popolnoma povezani kapitalski trgi pomagajo pri financiranju MSP in pridobivanju sredstev za velike infrastrukturne projekte po vsej EU.

Znotraj evroobmočja, pa tudi v državah članicah, ki se mu želijo pridružiti, je vedno več usklajevanja pri fiskalnih, socialnih in davčnih vprašanjih, izvaja pa se tudi evropski nadzor nad finančnimi storitvami. Na voljo je dodatna finančna podpora EU za pospešitev gospodarskega razvoja in odzivanje na pretrese na regionalni, sektorski in nacionalni ravni.

Prednosti in slabosti:

Na ravni EU se sprejema veliko več odločitev, odločanje pa je bistveno hitrejše. Državljeni imajo več pravic, ki izhajajo neposredno iz prava EU. Vendar obstaja tveganje odtujenosti delov družbe, v katerih obstaja prepričanje, da EU nima zadostne legitimnosti ali da je nacionalnim organom odvzela preveč pristojnosti.

Vpliv na politike

Enotni trg in trgovina	Ekonomska in monetarna unija	Schengen, migracije in varnost	Zunanja politika in obramba	Proračun EU	Zmogljivost za doseganje rezultatov
Enotni trg se okrepi, med drugim s harmonizacijo standardov in doslednejšim izvrševanjem; trgovina se obravnava izključno na ravni EU	Vzpostavi se ekonomska, finančna in fiskalna unija, kot je predvidena v poročilu petih predsednikov iz junija 2015	Enako kot pri scenariju „storiti manj, a učinkoviteje“, sistematično sodelovanje na področjih upravljanja mej, azilnih politik in vprašanj v zvezi z bojem proti terorizmu	EU enotno nastopa pri vseh zunanje-političnih vprašanjih; enako kot pri scenariju „storiti manj, a učinkoviteje“; ustanovi se evropska obrambna unija	Bistveno se posodobi in poveča, podprt je z lastnimi sredstvi; delovati začne funkcija fiskalne stabilizacije za evroobmočje	Odločanje je hitrejše in izvrševanje je doslednejše na vseh področjih; porajajo se vprašanja v zvezi z odgovornostjo pri tistih, ki se jim zdi, da je EU državam članicam odvzela preveč pristojnosti

Kratka ponazoritev

- EU si aktivno prizadeva za sklepanje trgovinskih sporazumov. Je pobudnica sporazumov in se o njih pogaja ter jih hitro ratificira v imenu 27 držav članic.
- Evropski državljani po vsej Evropi brez težav uporabljajo povezane avtomobile zaradi predpisov, ki se uporabljajo po vsej EU, in zaradi dela posebne agencije EU.
- Evropski državljani, ki želijo imeti besedo pri predlaganem projektu vetrnih elektrarn v svoji skupnosti, imajo težave pri iskanju odgovornega organa EU.
- Državljan, ki potuje v tujino, imajo na voljo konzularno zaščito in pomoč veleposlaništev EU, ki so v nekaterih delih sveta nadomestila veleposlaništva posameznih držav. Vloge za izdajo vizuma državljanom držav zunaj EU, ki želijo potovati v Evropo, se obdelajo v istem omrežju.
- Evropski mehanizem za stabilnost postane evropski denarni sklad. Nadzira ga Evropski parlament, dobi pa nove pristojnosti za podporo Evropski investicijski banki pri zbiranju sredstev za tretjo generacijo „Junckerjevega načrta“, z namenom spodbuditi naložbe po vsej Evropi.

4. Pot naprej

Velik del dosežkov, ki so se pred 60 leti zdeli nedosegljivi, se danes jemlje kot samoumeven. Tudi naši najtežji dnevi so precej lepši od katerega koli dneva, ki sta ga naša idejna očeta preživela v zaporu na otoku Ventotene.

Celo za njun vizionarski pogled bi bile svoboščine, pravice in priložnosti, ki jih je od tedaj ustvarila EU, nepredstavljive. Združena Evropa praznuje obletnico in čas je, da ponovimo svoje zaobljube, ponovno odkrijemo svoj ponos in načrtamo svojo prihodnost.

Spremembe so morda res neizbežne, a tisto, kar si v življenju resnično želimo, ostaja enako, kar velja tudi za evropske vrednote, ki jih tako zelo cenimo. Želimo si družbo, v kateri so največje vrednote mir, svoboda, strpnost in solidarnost. Želimo živeti v demokraciji, kjer se srečujejo različna mnenja, s kritičnimi, neodvisnimi in svobodnimi mediji. Želimo imeti pravico povedati, kar mislimo, in biti prepričani, da noben posameznik ali institucija ni nad zakonom. Želimo Unijo, v kateri so vsi državljani in vse države članice obravnavani enako. Želimo ustvariti pogoje, ki bodo našim otrokom omogočili, da bodo živeli bolje od nas.

Ne glede na to, kateri od predstavljenih scenarijev bo na koncu najboljši približek dejanskemu razvoju dogodkov, bodo te vrednote in stremljenja še naprej povezovali Evropejce in se je zanje vredno boriti.

EU je edinstven projekt, pri katerem so se nacionalne prednostne naloge povezale in suverenost prostovoljno združila, da bi bolje služili nacionalnim in skupnim interesom. Naša pot ni bila vedno lahka in nikoli ni bila popolna, vendar se je izkazalo, da se EU lahko prilagaja in spreminja, in skozi čas je dokazala svojo vrednost. EU in njene države članice pod geslom „združeni v raznolikosti“ lahko izkoriščajo edinstvene prednosti in bogastvo svojih narodov in dosegajo napredek brez primere.

V negotovem svetu nekatere morda mika izolacionizem, vendar bi bile posledice delitve in razdrobljenosti daljnosežne. V evropskih državah bi spet zavel duh nekdanje razdeljenosti in skupaj s svojimi državljani bi postale žrtve interesov močnejših sil.

Evropa mora izbrati, kaj želi. Pred nami je prav toliko priložnosti kot izzivov. To je lahko trenutek Evrope, vendar lahko to doseže le vseh 27 držav članic, če bodo odločno ukrepale skupaj.

S to belo knjigo naj bi se začela odprta, poštena in široka razprava z državljani o smeri, v katero bi se Evropa morala razvijati v prihodnjih letih. Prisluhniti je treba vsakomur. Evropska komisija bo skupaj z Evropskim parlamentom in zainteresiranimi državami članicami gostila vrsto „razprav o prihodnosti Evrope“, in sicer v evropskih nacionalnih parlamentih, mestih in regijah. Ideje in odločenost stotin milijonov Evropejcev bodo katalizator našega napredka.

Bela knjiga je prispevek Evropske komisije k vrhu v Rimu. Kot vse obletnice bo tudi rimska ponudila pravi čas za razmislek o uspehih preteklih 60 let. Vendar pa bi jo morali razumeti tudi kot začetek procesa, v katerem bodo države EU-27 skupaj odločale o prihodnosti svoje Unije.

Evropska komisija bo v prihodnjih mesecih k tej razpravi prispevala vrsto dokumentov z razmisleki o:

- razvoju socialne razsežnosti Evrope,
- poglobitvi ekonomske in monetarne unije na podlagi poročila petih predsednikov iz junija 2015,
- izkoriščanju globalizacije,
- prihodnosti evropske obrambe,
- prihodnosti financ EU.

Tako kot bela knjiga bodo tudi ti dokumenti z razmisleki ponudili različne ideje, predloge, možnosti ali scenarije za Evropo leta 2025 ter s tem odprli razpravo, ne da bi na tej točki predstavili dokončne odločitve.

Te ideje bodo nadalje razvite v govoru predsednika Junckerja o stanju v Uniji v letu 2017, prvi sklepi bi lahko bili sprejeti na zasedanju Evropskega sveta decembra letos. To bi moralo pripomoči k določitvi smeri ukrepanja, ki se bo začelo uvajati še pred volitvami v Evropski parlament leta 2019.

Evropo bo v prihodnost popeljala naša skupna volja. Tako kot generacije pred nami imamo tudi mi prihodnost Evrope v lastnih rokah.

PRILOGI

Proces bele knjige: od vrha v Rimu do volitev v Evropski parlament leta 2019

Pet scenarijev: pregled po področjih

	 Tako kot doslej	 Samo enotni trg	 Tisti, ki hočejo več, storijo več	 Storiti manj, a učinkoviteje	 Storiti veliko več skupaj
Enotni trg in trgovina	Okrepi se enotni trg, vključno z energetske in digitalnim sektorjem; EU-27 si prizadeva za sklenitev naprednih trgovinskih sporazumov	Okrepi se enotni trg blaga in kapitala; standardi se še vedno razlikujejo; prosto gibanje oseb in prosti pretok storitev nista v celoti zagotovljena	Enako kot pri scenariju „tako kot doslej“, okrepi se enotni trg in EU-27 si prizadeva za sklenitev naprednih trgovinskih sporazumov	Skupni standardi so minimalni, vendar se njihovo izvrševanje okrepi na področjih, ki se urejajo na ravni EU; trgovina se obravnava izključno na ravni EU	Enotni trg se okrepi, med drugim s harmonizacijo standardov in doslednejšim izvrševanjem; trgovina se obravnava izključno na ravni EU
Ekonomska in monetarna unija	Postopen napredek pri izboljševanju delovanja evroobmočja	Sodelovanje v evroobmočju je omejeno	Enako kot pri scenariju „tako kot doslej“, razen za skupino držav, ki poglobijo sodelovanje na področjih, kot sta obdavčitev in socialni standardi	Sprejme se več ukrepov za konsolidacijo evroobmočja in zagotovitev njegove stabilnosti; EU-27 je manj dejavna na nekaterih področjih zaposlovanja in socialne politike	Vzpostavi se ekonomska, finančna in fiskalna unija, kot je predvidena v poročilu petih predsednikov iz junija 2015
Schengen, migracije in varnost	Sodelovanje pri upravljanju zunanjih mej se postopoma krepi; napredek v smeri skupnega azilnega sistema; izboljšano usklajevanje glede varnostnih vprašanj	Brez enotne migracijske ali azilne politike; nadaljnje usklajevanje na področju varnosti poteka na dvostranski ravni; bolj sistematičen nadzor na notranjih mejah	Enako kot pri scenariju „tako kot doslej“, razen za skupino držav, ki poglobijo sodelovanje na področjih varnosti in pravosodja	Sistematično sodelovanje na področjih upravljanja mej, azilnih politik in vprašanj v zvezi z bojem proti terorizmu	Enako kot pri scenariju „storiti manj, a učinkoviteje“; sistematično sodelovanje na področjih upravljanja mej, azilnih politik in vprašanj v zvezi z bojem proti terorizmu
Zunanja politika in obramba	Doseže se napredek pri enotnem nastopanju na področju zunanjih zadev; tesnejše sodelovanje na področju obrambe	Nekatera zunanje politična vprašanja se čedalje bolj obravnavajo na dvostranski ravni; sodelovanje na področju obrambe ostane takšno, kot je zdaj	Enako kot pri scenariju „tako kot doslej“, razen za skupino držav, ki poglobijo sodelovanje na področju obrambe, pri čemer se osredotočajo na vojaško usklajevanje in opremo	EU enotno nastopa pri vseh zunanje političnih vprašanjih; ustanovi se evropska obrambna unija	EU enotno nastopa pri vseh zunanje političnih vprašanjih; enako kot pri scenariju „storiti manj, a učinkoviteje“, ustanovi se evropska obrambna unija
Proračun EU	Deloma posodobljen, da odraža program reform, o katerem se dogovori 27 držav članic	Ponovno osredotočenje proračuna na financiranje bistvenih nalog, potrebnih za enotni trg	Enako kot pri scenariju „tako kot doslej“, vendar nekatere države članice dajo na razpolago dodatne proračune za področja, na katerih se odločijo storiti več	Bistveno se preoblikuje, da ustreza novim prednostnim nalogam, dogovorjenim na ravni EU-27	Bistveno se posodobi in poveča, podprt je z lastnimi sredstvi; delovati začne funkcija fiskalne stabilizacije za evroobmočje
Zmogljivost za doseganje rezultatov	Positivni program ukrepov zagotavlja konkretne rezultate; odločanje je še vedno kompleksno in zato težko razumljivo; zmogljivost za doseganje rezultatov ni vedno kos pričakovanjem	Odločanje je morda lažje razumljivo, vendar je sposobnost skupnega ukrepanja omejena; skupna vprašanja je pogosto treba reševati dvostransko	Enako kot pri scenariju „tako kot doslej“, pozitivni program ukrepov 27 držav članic zagotavlja rezultate; nekatere skupine na nekaterih področjih dosežejo več; odločanje postane kompleksnejše	Prvi sporazum o nalogah, ki se obravnavajo prednostno ali opustijo, je zahteven; ko začne veljati, je odločanje lahko lažje razumljivo; EU na področjih, kjer ima večjo vlogo, ukrepa hitreje in bolj odločno	Odločanje je hitreje in izvrševanje je doslednejše na vseh področjih; porajajo se vprašanja v zvezi z odgovornostjo pri tistih, ki se jim zdi, da je EU državam članicam odvzela preveč pristojnosti

